

Inkoop expertise, materiaal en onderwijsprogramma's bij particuliere aanbieders

Welke samenwerking mag het onderwijs aangaan met een particuliere aanbieder? Aan welke voorwaarden moet dan voldaan worden? En wat mag er niet? Dit document geeft antwoord op deze vragen.

Uitgangspunten

- Het is wettelijk niet toegestaan om met medeneming van publieke bekostiging het onderwijs aan een leerling uit te besteden aan een niet-bekostigde school.
- Overhevelen van bekostiging mag alleen binnen bekostigde stelsel: naar een andere bekostigde school, swv's en centrale diensten.
- Uit de bekostigingssystematiek volgt dat het bezoeken van de school van inschrijving een voorwaarde is voor bekostiging van die leerling.
- Het bevoegd gezag van een school is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op zijn school of scholen.
- Binnen de school van inschrijving kan expertise, materiaal en onderwijsprogramma's bij particuliere aanbieders worden ingekocht.

Voorwaarden¹:

- De leerling is en blijft ingeschreven staan op bekostigde school
- De leerling volgt het onderwijs op een bekostigde school

Wat mag wel

Inkoop van expertise, materiaal en onderwijsprogramma's bij particuliere aanbieders. Ondersteuning moet dus altijd in het reguliere onderwijs worden vormgegeven.

Voorwaarden:

- Leerling is en blijft ingeschreven staan op bekostigde school
- Volgt het onderwijs op een bekostigde school Zie art. 10 bekostigingsbesluit WPO, art. 7 bek. Bes. Wvo en art. 9 bek. Bes. WEC

¹ 1 art. 10 bekostigingsbesluit WPO, art. 7 bek. Bes. Wvo en art. 9 bek. Bes. WEC

Voor het VO geldt dat een onderwijsactiviteit aan drie voorwaarden moet voldoen om als onderwijstijd in de zin van de wet te kunnen worden gezien:

1. de activiteit is bewust gepland en verzorgd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag;
2. de activiteit is uitgevoerd onder de pedagogisch-didactische verantwoordelijkheid van een leraar of een ander die hier op grond van de wet mee belast mag worden;
3. de medezeggenschapsraad moet er vooraf mee hebben ingestemd.

Wat mag niet

- Uitbesteding van de leerling aan particuliere school.
- Symbiose met een particuliere school.
- Art. 7c bekostigingsbesluit WVO sluit ook uit dat leerlingen naar een particuliere instelling kunnen en hun onderwijstijd kunnen laten meetellen. Dat kan alleen voor scholen VO, speciaal en VSO of een instelling voor speciaal en vso als bedoeld in de WEC.

Toelichting

Een school die beschikking heeft over Rijksbekostiging voor onderwijs, mag onderwijs op een particuliere school niet financieren vanuit de Rijksbekostiging. Het is wettelijk niet toegestaan om met medeneming van publieke bekostiging het onderwijs aan een leerling uit te besteden aan een niet-bekostigde school. Voor het verkrijgen van bekostiging moeten scholen voldoen aan de gestelde bekostigingsvoorwaarden die zijn uitgewerkt in de sectorwetten.

In de sectorwetten zijn de bestedingsverplichtingen van het funderend onderwijs vastgelegd in art. 148 WPO, 99 WVO en 143 WEC. Scholen ontvangen zowel een bedrag ten behoeve van voorziening in de huisvesting, als een bedrag voor personeels- en exploitatiekosten. De verstrekte bekostiging moet worden betaald ten behoeve van de school. Op grond van hetzelfde artikel mogen ook bedragen worden ingezet voor de kosten van personeel of voorzieningen in de exploitatie van een andere school, maar die school moet altijd bekostigd zijn (dat volgt uit de manier waarop 'school' is gedefinieerd). In de toelichting op de nieuwe Wet op het voortgezet onderwijs is ook expliciet aangegeven dat het moet gaan om bekostigde scholen.

Onder voorwaarden (artikel 12 en 13 Onderwijskundig besluit WEC) kunnen leerlingen van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs een deel van het onderwijs volgen in het regulier onderwijs of op een andere school voor speciaal of voortgezet speciaal onderwijs (symbiose, o.b.v. artikel 24 WEC). Ook is het sinds 1 januari 2016 met de aanpassingen van artikel 15 van de WPO en artikel 6h van de WVO mogelijk dat leerlingen in het regulier (voortgezet) onderwijs onder voorwaarden een deel van het onderwijs in het (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen volgen.

De bestaande mogelijkheden tot symbiose zijn voor bekostigde scholen op grond van de wet geregeld, Voor particulier onderwijs bestaat deze mogelijkheid niet, omdat daar juridisch geen grond voor is (dit omdat overheveling bekostiging niet mogelijk is).

Kortom, dit betekent dat:

- Bevoegd gezag geen andere uitgaven mag doen dan om de kosten te dekken die de wet opsomt.
- Overhevelen van bekostiging mag alleen binnen bekostigd stelsel: naar andere bekostigde school, swv's en centrale diensten.
- Geen grondslag in de wet voor overheveling/ uitbesteding aan particulier. NB. art. 99 WVO regelt dat de bekostiging moet worden besteed aan het onderwijs aan de school en aan niets anders. In enkele gevallen is een ruimere besteding mogelijk: dit artikel regelt dat uitputtend. Hier staat geen grondslag in voor uitbesteding aan particulier onderwijs.

Het is dus niet toegestaan dat de leerling de helft van de week naar school gaat en de rest van de week elders onderwijs volgt, bijvoorbeeld bij een particulier initiatief een onderwijsprogramma volgt, op kosten van de school. Reden hiervoor is dat de verantwoordelijkheid voor de invulling van het onderwijs en de afspraken voor maatwerk bij de school ligt. De onderwijsbekostiging kan dus niet doorgezet worden naar een zorginstelling, een particulier initiatief of een instelling voor dagbesteding.

Bijlagen

Uit de kamerbrief van 26 oktober 2016:

“Natuurlijk kan in sommige situaties de samenwerking met het particulier onderwijs worden gezocht. Bijvoorbeeld als er vanuit het bekostigd onderwijs behoefte is aan specifieke expertise of materialen. Daarbij kan gedacht worden aan de inhuur van een deskundige die op school een plusklas opzet of het inkopen van lesmateriaal dat het mogelijk maakt dat een leerling deels onderwijs thuis volgt. In die gevallen kan de samenwerking met particuliere initiatieven één van de mogelijkheden zijn om binnen de school alsnog een passend aanbod vorm te geven. Het gaat mij echter te ver om in algemene zin de samenwerking met het particulier onderwijs te bevorderen. Het uitgangspunt moet immers blijven dat er voor elk kind een passende plek is binnen het bekostigde stelsel.”

Inspectie van het Onderwijs, documentnummer 285:

Wob-verzoek inzake inzet publieke middelen voor particulier onderwijs, 28 juni 2019: Dat in sommige gevallen diensten bij particuliere, niet bekostigde partijen worden ingekocht betekent niet dat het (gedeeltelijk of volledig) uitbesteden van het onderwijs van een bekostigde school naar een niet-bekostigde school of instelling ook mogelijk is. Een dergelijke overdracht van de verantwoordelijkheid van de bekostigde school voor de kwaliteit van het onderwijs aan de leerling

aan een andere school is ook niet in overeenstemming met de andere bekostigingsvoorwaarden die de WVO aan het onderwijs stelt. Op grond van deze voorschriften is het bevoegd gezag verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op zijn school of scholen. Die verantwoordelijkheid wordt verder ingevuld door de voorwaarden die de wet stelt aan de bevoegdheid en bekwaamheid van het personeel en de inrichting van het onderwijs. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het naleven van deze wettelijke bepalingen door zijn scholen. Het bevoegd gezag legt hierover verantwoordelijkheid af aan de Raad van toezicht, aan de inspectie en aan derde-belanghebbenden bij het onderwijs.

Het uitbesteden van het onderwijs aan een leerling aan een andere school dan de school van inschrijving is daarom alleen mogelijk binnen de voorwaarden die de wet daaraan stelt. De WVO heeft hierin voorzien door de mogelijkheid van de uitvoering van een deel van het onderwijs door andere bekostigde v(s)o scholen (artikel 6h WVO) en verder door voor de mogelijkheid van het uitbesteden van het onderwijs aan een leerling aan een bekostigde BVE-instelling (artikel 25 WVO). In de mogelijkheid van overdracht van (een deel) van het onderwijs en de daarbij behorende bekostiging en verantwoordelijkheid voor het onderwijs aan leerlingen aan een niet bekostigde school of instelling is in de WVO niet voorzien.

Uit het vorenstaande komt naar voren dat er een verband is tussen de inschrijving van de leerling, (de kwaliteit van) het onderwijs aan de leerling dat de school verzorgt en de bekostiging die de school voor die leerling ontvangt. Uit de bekostigingssystematiek volgt verder dat het bezoeken van de school van inschrijving een voorwaarde is voor bekostiging van die leerling. De relatie tussen inschrijving van een leerling, de bekostiging voor die leerling en de verantwoordelijkheid voor het onderwijs aan de ingeschreven leerling komt ook naar voren uit de jurisprudentie van de Raad van State.

Art. 7 Bekostigingsbesluit W.V.O.:

In art. 7 is ten behoeve van de duidelijkheid en overzichtelijkheid een lid ingevoegd (lid 2). In het eerste lid is geregeld welke leerlingen op een school meetellen voor de toepassing van de bepalingen van het Bekostigingsbesluit WVO. Het gaat om leerlingen die op de teldatum op een vo-school als werkelijk schoolgaand staan ingeschreven en om leerlingen die tijdelijk buiten de school zijn geplaatst waar ze staan ingeschreven. In diverse ministeriële regelingen is geregeld in welke gevallen een leerling gebruik kan maken van een mogelijkheid om tijdelijk buiten de school geplaatst te worden. Op basis van die regeling kan een leerling tijdelijk worden opgevangen in een reboundvoorziening terwijl hij ingeschreven blijft staan bij de vo-school. Deze leerling telt ook mee in de bekostiging voor de school. Het tweede lid bepaalt dat leerlingen die vanaf het begin van het schooljaar tot aan de teldatum meer dan de helft van het aantal schooldagen zonder geldige reden hebben verzuimd, niet worden meegeteld als leerlingen op de betreffende vo-school.

Uitspraak GPO²

De staatssecretaris van OCW heeft in zijn brief van 18 november 2015 aangegeven dat het uitgangspunt voor het passend aanbod altijd het ontwikkelingsperspectief is van de leerling. Op grond van artikel 11 onder d van de Leerplichtwet is (gedeeltelijke) vrijstelling mogelijk van geregeld schoolbezoek voor leerlingen met lichamelijke of psychische belemmeringen. Daarbij blijft de school verantwoordelijk voor het onderwijsprogramma en maakt hierover afspraken met de ouders, ingevolge de huidige verantwoordelijkheid die de school nu al heeft voor het onderwijs aan deze leerlingen. Daarbij kan ook sprake zijn van bijvoorbeeld inkoop van materiaal voor afstandsonderwijs of de inhuur van specifieke expertise. Overwegend fysieke aanwezigheid op school blijft het uitgangspunt. Het afstandsonderwijs is geen vervanging van schoolonderwijs, maar het kan wel een vast onderdeel zijn van het programma. Daarbij staat voorop dat een onderwijsactiviteit onder de verantwoordelijkheid van de school moet worden uitgevoerd. De school is dus aanspreekbaar op inhoud, vorm en uitvoering van die activiteit. Aldus de staatssecretaris van OCW.

Deze informatie is getoetst door het ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs.
Januari 2021

² Geschillencommissie passend onderwijs, advies nr. 107031 van 21 december 2015.